

Participácia menšín na územnej samospráve Maďarskej republiky

Katarína Rajňáková

UPJŠ Košice, Fakulta verejnej správy, Katedra sociálnych vied

Štúdia je súčasťou riešenia projektu VEGA 1/3589/06

Abstrakt

Článok je zameraný na prezentáciu analýzy problematiky samosprávy z pohľadu príslušníkov národnostných menšín. Cieľom článku nie je iba vymedziť zmysel územnej samosprávy, aj keď jej vymedzenie je nevyhnutné pre hlbšiu analýzu participácie príslušníkov národnostných menšín na územnej samospráve v podmienkach Maďarskej republiky. Štúdia predkladá konceptualizáciu problematiky menšinovej samosprávy s uvedením štatistického pohľadu na pozíciu príslušníkov slovenskej národnosti v Maďarskej republike.

Kľúčové slová: územná samospráva, menšinová samospráva, menšina, participácia, zákon o právach národnostných a etnických menšín

Úvod

Verejná politika na úrovni menšinovej samosprávy predstavuje cestu, prostredníctvom ktorej chcú vlády na celoštátnej úrovni ukázať, že majú záujem zahrnúť do riešenia záležitostí a do riadenia spoločnosti všetkých príslušníkov národnostných menšín, ktorí nie sú príslušníkmi majoritnej národnostnej skupiny.

Na druhej strane tie verejné politiky, ktoré nerešpektujú autonómnosť národnostných menšín alebo sú diskriminujúce v tom zmysle, že orientujú svoju pozornosť viac na väčšinu, môžu viesť v konečnom dôsledku k separatizmu (Malloy, 2005).

Cieľom štúdie je poskytnúť analýzu účasti príslušníkov menšín na územnej samospráve v rámci Maďarskej republiky. Pre sledovanie tohto cieľa je nevyhnutné analyzovať legislatívnu úpravu, ktorá sa priamo dotýka problematiky národnostných menšín v územnej samospráve. Pre priblíženie samosprávy v Maďarskej republike je potrebné aspoň stručne ozrejmiť aj územnosprávnu situáciu v rámci samosprávy Maďarskej republiky.

1. Konceptualizácia menšinovej samosprávy

Miestne správy a samosprávy predstavujú dôležitý prvok moderného demokratického štátu. Podobne ako v celej Európe, aj v Maďarskej republike žije široké pole národnostných menšín povedľa majoritného národa.

Pojem menšinová samospráva je možné podľa Kusého spájať s pojmom etnická samospráva, ktorá predstavuje „uplatnenie etnického princípu na niektorú z foriem samosprávy“ (Kusý, 1998, s. 130). Takto môžu vzniknúť organizácie a inštitúcie, v ktorých sa uplatňuje princíp etnickej samosprávy, založený na báze záujmovej samosprávy, čo znamená, že sa príslušníci národnostných menšín môžu združovať na základe spoločného záujmu a vytvoriť tak záujmovú samosprávu.

Národnostná samospráva predstavuje akúsi novú formu pre uplatňovanie práv národnostných menšín. Vymedzenie účasti menšín na územnej samospráve v Maďarskej republike sa uberať iným smerom, ako by sa uberalo vymedzenie účasti menšín v podmienkach Slovenskej republiky.

Maďarská republika upravila postavenie národnostných menšín a tým aj súčasne postavenie príslušníkov slovenskej národnosti v Maďarskej republike ako národnostnej menšiny prostredníctvom zákona č. LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín. V zmysle tohto zákona sú národnými a etnickými menšinami všetky etnické skupiny, ktoré žijú na území Maďarskej republiky aspoň jedno storočie a ktoré sú vzhľadom k obyvateľstvu štátu v početnej menšine, ich členovia majú maďarské štátne občianstvo a líšia sa od iných častí obyvateľstva vlastným jazykom, kultúrou a tradíciami, zároveň preukazujú vedomie spolupatričnosti, ktoré je zamerané na zachovanie týchto hodnôt a na vyjadrenie a ochranu záujmov svojich historicky vytváraných spoločenstiev (§1, ods. 2).

„Prvá časť“ analyzovaného zákona upravuje práva menšín. „Druhá časť“ zákona LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín explicitne upravuje menšinovú samosprávu, ktorá je zároveň analyzovaná v tomto článku.

2. Miestna samospráva v Maďarskej republike

Miestnu samosprávu upravuje zákon č. LXV z roku 1990 o miestnej samospráve. Hlava I citovaného zákona definuje miestnu samosprávu ako obec, mesto, hlavné mesto a jeho okresy, ako aj župy, ktorým patrí samostatnosť vo veci rozhodovania o všetkých miestnych záležitostiach. Miestne samosprávy odhliadnuc od miestnych potrieb a od ich vykonávania môžu mať rôzne samosprávne úlohy a oblasť pôsobnosti. Znamená to, že zákon môže samosprávam s väčším počtom obyvateľov a s väčšou výkonnou mocou určiť väčšie množstvo povinných úloh a zväčšiť ich oblasť pôsobnosti v porovnaní s ostatnými samosprávami. Prvá hlava tohto zákona ďalej ustanovuje samosprávne práva, ktorých obdobu upravuje aj slovenské zákonodarstvo.

Podľa zákona o miestnej samospráve sa územná samospráva v Maďarskej republike vykonáva prostredníctvom:

- oblastnej samosprávy (chápe sa ňou podľa z. o miestnej samospráve obecná samospráva, mestská samospráva, samospráva hlavného mesta a jeho okresov),
- župnej samosprávy.

Kompetencie *oblastnej samosprávy* vymedzuje citovaný zákon v druhej hlave. Jej úlohou je v rámci zabezpečovania miestnych verejných záujmov hlavne rozvoj oblasti, správa oblasti, ochrana prírody, odpady, ochrana cintorínov, rozvoj a údržba oblastných komunikácií, doprava a podobne.

Župná samospráva je vykonávaná na území žúp. Župné mestá sa spravujú prostredníctvom oblastnej samosprávy, čo sa prejavuje aj vo voľbe poslancov do zastupiteľstiev, uvádzané nižšie. Župné mestá si môžu zriadiť aj okresy. Na rozdiel od samosprávy hlavného mesta, zákon neustanovuje, že tieto okresy môžu mať aj vlastnú samosprávu.

Miestna samospráva v oblastiach aj v župách sa vykonáva prostredníctvom zastupiteľstva a starostu. Spôsob ich voľby je však predmetom úpravy zákona o voľbách poslancov a starostov miestnych samospráv LXIV z roku 1990. Podľa tohto zákona sú poslanci zastupiteľstva hlavného mesta Budapešti volení v priamych voľbách obyvateľmi hlavného mesta. Zastupiteľstvo hlavného mesta má 66 poslancov. Len hlavné mesto si môže vytvárať aj okresnú samosprávu (aj to je chápané ako oblastná samospráva), na čele ktorej stojí starosta okresu.

Zastupiteľstvo oblastných samospráv si volia priamo obyvatelia jednotlivých oblastí. Zastupiteľstvo župnej samosprávy volia priamo obyvatelia celej župy, avšak okrem tých obyvateľov, ktorí sú obyvateľmi župného mesta. Ide o ustanovenie hlavy IX/A zákona o voľbe poslancov a starostov miestnych samospráv. Zákon o voľbách ďalej ustanovuje, že funkcia poslanca župného mesta (t.j. v zastupiteľstve oblastnej samosprávy) nie je zlučiteľná s funkciou poslanca v župe a naopak. Pokiaľ ide o starostu oblastí, je volený obyvateľmi jednotlivých oblastí bezprostredne. Obdobne to platí aj pre starostu župy.

Vymedzenie územnej samosprávy v Maďarskej republike je úvodom pre vymedzenie menšinovej samosprávy podľa zákona LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín.

Zoznam žúp v Maďarsku a počet členov v zbore župy podľa zákona č. LXIV z roku 1990 o voľbách poslancov a starostov miestnych samospráv.

ZOZNAM ŽÚP	POČET ČLENOV V ZBORE ŽUPY	POČET ČLENOV V ZBORE ŽUPY, PRIPADAJÚCICH NA MESTÁ S POČTOM OBYVATEĽOV NAD 10 000	POČET ČLENOV V ZBORE ŽUPY, PRIPADAJÚCICH NA MESTÁ S POČTOM OBYVATEĽOV POD 10 000
Baranya	40	11	29
Bács-Kiskun	46	19	27
Békés	40	18	22
Borsod-Abaúj-Zemplén	59	19	40
Csongrád	40	15	25
Fejér	40	6	34
Győr-Moson-Sopron	41	9	32
Hajdú-Bihar	40	16	24
Heves	40	10	30
Jász-Nagykun-Szolnok	40	18	22
Komárom-Esztergom	40	18	22
Nógrád	40	10	30
Pest	80	42	38
Somogy	40	9	31
Szabolcs-Szatmár-Bereg	48	9	39
Tolna	41	15	26
Vas	40	11	29
Veszprém	40	16	24
Zala	40	5	35

3. Menšinová samospráva Maďarskej republiky podľa zákona č. LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín

Národné zhromaždenie Maďarskej republiky sa už v úvodnej preambule zákona *LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín* snaží o spoluprácu so žijúcimi menšinami na ich území. V tejto preambule Národné zhromaždenie:

- sledujúc najušľachtilejšie tradície a hodnoty maďarských dejín,
- v znamení angažovanosti voči ideálom demokracie a humanizmu,
- v snahe prispieť k porozumeniu a priateľskej spolupráce medzi ľuďmi a národmi,
- ďalej vo vedomí toho, že harmonické spolužitie národných a etnických menšín a väčšinového národa je tvorivou súčasťou medzinárodnej bezpečnosti,

vyhlasuje, že právo k národnej a etnickej identite pokladá za súčasť všeobecných ľudských práv, špecifické individuálne a kolektívne práva národných a etnických menšín sú základnými občianskymi právami, ktoré rešpektuje a v Maďarskej republike zabezpečí ich platnosť. Národné zhromaždenie vytvorilo tento zákon v záujme uskutočnenia týchto cieľov, kvôli sumarizácii práv prináležiacich osobám patriacim k národnostnej či etnickej menšine a ich kolektívom, ďalej k zabezpečeniu uplatňovania týchto práv a k regulácii spôsobu ich uplatňovania, so zreteľom na nariadenie medzinárodného práva a na zásady zakotvené v Ústave Maďarskej republiky. Takto končí preambula zákona o právach národnostných a etnických menšín.

V úvodných paragrafoch zákona č. LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín zákonodarca upravuje prísľub, že Maďarská republika urobí všetko pre ochranu národnostných menšín, vrátane zákazu výkonu takej politiky, ktorá by záujmom národnostných menšín mohla uškodiť alebo ich ohroziť. Podľa §5 majú menšiny v Maďarskej republike právo vytvoriť obecné, teritoriálne a celoštátne menšinové samosprávy. Základnou úlohou týchto menšinových samospráv je hájiť a zastupovať záujmy menšín výkonom okruhu pôsobností a právomocí stanovených pre samosprávy týmto zákonom (§5/A, ods. 1).

Podľa §24/B zákona č. LXXVII z roku 1993 je menšinová samospráva právnickou osobou, pričom úlohy a okruh kompetencií menšinových samospráv prináležia zboru menšinovej samosprávy a ako takú ju reprezentuje jej predseda.

Menšinovú samosprávu si môžu založiť voliči prostredníctvom priamych volieb. Medzi menšinovými samosprávami nie je pomer nadriadenosti alebo podriadenosti.

Zákon o právach národnostných a etnických menšín v hlave IV, v §23 ustanovuje, že počet členov obecného menšinového samosprávneho zboru je 5, pričom počet členov zboru teritoriálnej menšinovej samosprávy je 9 osôb. Počet členov v zbore celoštátnej menšinovej samosprávy môže byť 15 – 53, pričom jedna menšina si môže zriadiť iba jednu celoštátnu menšinovú samosprávu, čo analogicky platí aj pre všetky oblasti, kde si jedna menšina v

danej oblasti môže zriadiť iba jednu obecnú menšinovú samosprávu. Obdobne to platí aj pre teritoriálnu menšinovú samosprávu, kedy na danom území si môže daná menšina zriadiť iba jednu teritoriálnu menšinovú samosprávu. Menšinová samospráva môže zaniknúť, ak dôjde k prípadu, kedy vypršaním mandátu poslaneckého zboru nedôjde k zvoleniu nového poslaneckého zboru. Ak takto menšinová samospráva zanikne, k novým voľbám poslancov do menšinového zboru môže dôjsť až pri nasledujúcich všeobecných voľbách do samospráv.

Menšinovým samosprávam vyplývajú z §24/B, hlavy IV citovaného zákona o národnostných a etnických menšinách určité úlohy a povinnosti. Práva menšinovej samosprávy prináležia spoločenskému voličov, ktorí patria k menšine a tieto svoje práva vykonávajú v zákonných hraniciach prostredníctvom svojich zvolených poslancov. Odsek 3 uvedeného paragrafu ustanovuje, že menšinové samosprávy v menšinových verejných záležitostiach patriacich medzi ich úlohy a do okruhu ich kompetencie – v medziach zákona – môžu konať samostatne alebo spoločne so štátnymi a samosprávnymi orgánmi.

*Za obecnú menšinovú samosprávu sa môže prehlásiť každá obecná samospráva, v ktorej zbore bola viac ako polovica poslancov zvolená ako kandidáti jednej národnosti. Ak bolo aspoň 30 % poslancov samosprávneho zboru zvoleného ako kandidáti danej menšiny, môžu títo poslanci ako menšina vytvoriť najmenej 3 - člennú miestnu menšinovú samosprávu (nepriamy spôsob). Tento spôsob vychádza z miestnej samosprávy (<http://www.slovaci.hu/index.php?id=890&L=4>, 13.3.2008). V súlade s obsahom §51 až §54 zákona LXIV z roku 1990 o voľbách poslancov a starostov miestnych samospráv môžu aj voliči prostredníctvom priamych volieb zriadiť menšinovú miestnu samosprávu (priamy spôsob). Tento spôsob je možné chápať v určitom zmysle ako záujmovú samosprávu, pričom takáto záujmová samospráva je chápaná ako *typ menšinovej samosprávy*, kde si na základe spoločného národnostného záujmu môžu obyvatelia zriadiť menšinovú miestnu samosprávu. Ide tu akoby o paralelnú existenciu menšinovej samosprávy z hľadiska miestnej aj záujmovej samosprávy.*

Obecná menšinová samospráva určuje podľa §25 vo vlastnej kompetencii:

- a) podrobné pravidlá svojej organizácie a pôsobenia do 3 mesiacov po ustanovujúcej schôdzi,
- b) názov, symboly, vyznamenania miestnej menšinovej samosprávy, ako aj podmienky a pravidlá ich udelenia,
- c) miestne sviatky menšiny, ktorú zastupuje,
- d) okruh svojho kmeňového majetku, pravidlá užívania majetku v jej výlučnej dispozícii,
- e) založenie, prevzatie a spravovanie inštitúcie,
- f) založenie hospodárskej a inej organizácie alebo svoju účasť v nich,
- g) založenie združenia samospráv alebo svoju účasť v nich,
- h) vypísanie konkurzu,
- i) založenie štipendia,

- j) použitie majetku vyčleneného pre ňu z majetku obecnej samosprávy,
- k) uznesením miestnej samosprávy schvaľovať svoj rozpočet, záverečný účet, využitie zdrojov poskytnutých obecnou samosprávou,
- l) iniciovanie vyhlásenia ochrany svojich umeleckých pamiatok a pamätných miest,
- m) svoju účasť na voľbách prísediacich miestnych súdov.

Tento zákon ďalej v §27 ustanovuje, že miestna samospráva – spôsobom zakotveným v štatúte miestnej samosprávy – zabezpečí podmienky zborového fungovania obecnej menšinovej samosprávy, pričom ide najmä o zabezpečenie používania miestnosti zodpovedajúcej fungovaniu zboru a vykonávanie poštových, doručovacích, písacích, kopírovacích úloh a úhrada s nimi súvisiacich výdavkov. O jej vykonávanie sa postará úrad starostu. Menšinové samosprávy sa tak stavajú do určitej miery na princípe miestnych (obecných a mestských) samospráv a takýmto spôsobom sa včleňujú do systému verejnej správy Maďarskej republiky.

Úlohy miestnej (oblastnej) samosprávy upravuje zákon LXV z roku 1990. Medzi povinné úlohy obecnej menšinovej samosprávy potom patrí hlavne vykonávanie úloh a okruhu pôsobností, ktoré jej presunula miestna samospráva a vykonávanie úloh a okruhu pôsobností, ktoré jej presunula iná menšinová samospráva a to vždy na vlastnú žiadosť obecnej menšinovej samosprávy (§30/A, ods. 3).

Vzťah miestnej samosprávy a menšinovej samosprávy je vyjadrený aj v §28, podľa ktorého uznesenia miestnej samosprávy týkajúce sa miestnych médií, pestovania miestnych tradícií a kultúry, kolektívneho používania jazyka, ako aj rozhodnutia týkajúce sa menšinového obyvateľstva, môže miestny (oblastný) poslanecký zbor prijať len so súhlasom obecnej menšinovej samosprávy zastupujúcej túto časť obyvateľstva.

Obecná menšinová samospráva okrem úloh uvedených v odseku 3 – v medziach svojich finančných prostriedkov – môže vykonávať dobrovoľne prijateľné úlohy, obzvlášť v oblasti menšinového školstva a výchovy, miestnej písanej a elektronickej tlače, pestovania tradícií a osvedy (odsek 4).

Podľa §30/B, ods. 1 môže zastupiteľský zbor miestnej samosprávy svoje prenosné úlohy a okruh pôsobností preniesť na základe iniciatívy obecnej menšinovej samosprávy prostredníctvom dohody uvedenej v odseku 3 na obecnú menšinovú samosprávu. Úlohy a okruh pôsobností, ktoré súvisia s úradnými, ako aj so zásobovacími službami sú neprenosné. Odsek 2 uvedeného paragrafu ustanovuje, že zbory obecných menšinových samospráv si môžu vzájomne preniesť svoje úlohy a okruhy pôsobností prevzaté s dohodou na vlastnú iniciatívu, ale iba ak ide o zbory, ktoré zastupujú tú istú menšinu v zákonných medziach. V tomto zmysle prenášajúca aj prijímacia samospráva, ako aj dotyčná celoštátna menšinová samospráva uzavrie trojstrannú dohodu (§30/B, ods. 3).

Paragraf 30/C, ods. 1 a 2 ustanovujú, že obecná menšinová samospráva vzhľadom na okruh pôsobností preneseného na svoje orgány (predsedu, výbory) môže podať príkaz na vykonávanie okruhu pôsobností a môže tento okruh pôsobností aj odvolať. Prenesený okruh pôsobnosti sa nemôže ďalej prevádzať.

Odsek 3 toho istého paragrafu uvádza prípady, v ktorých rozhoduje obecná menšinová samospráva vo svojom neprevoditeľnom okruhu pôsobnosti a v rámci svojich úloh

- a) vytvorení alebo prekontrolovaní, modifikácii svojho štatútu do 3 mesiacov od zakladajúcej schôdze,
- b) svojom rozpočte, záverečnom účte, o použití majetku, ktorý jej poskytla z vlastného majetku obecná samospráva,
- c) o plánovaní a použití zdrojov poskytnutých miestnej samosprávou,
- d) o založení, prevzatí a zrušení, reorganizácii inštitúcie,
- e) o vymenovaní a odvolaní ich vedúceho pracovníka,
- f) o uzavretí dohody o prevzatí úloh od miestnej samosprávy alebo od inej menšinovej samosprávy,
- g) o založení, zrušení hospodárskej alebo inej organizácie a o vlastnej účasti v takýchto organizáciách,
- h) o založení združenia samospráv a o účasti v takýchto združeniach,
- i) o pripojení sa k orgánu zastupujúceho záujmy,
- j) o uzavretí dohody o spolupráce so zahraničnou samosprávou a inou organizáciou,
- k) o zvolení svojho predsedu, podpredsedu,
- l) o vytvorení výboru,
- m) o určení okruhu svojho základného majetku,
- n) o zvolení prísediacich,
- o) v takej záležitosti, ktorá podľa zákona patrí do okruhu neprevoditeľného pôsobenia.

Pokiaľ ide o samotnú činnosť obecnej menšinovej samosprávy, zakladajúcu schôdzu zvolenej obecnej menšinovej samosprávy zvoláva predseda miestnej volebnej komisie, a to do 15 dní po voľbách. Túto schôdzu vedie najstarší poslanec obecnej menšinovej samosprávy ako predseda podľa veku. Poslanci môžu na tejto schôdzi skladať prisahu vo svojej materčine, po maďarsky, alebo v oboch jazykoch. Do zloženia tejto prisahy nesmie poslanec vykonávať svoje práva, ktoré mu z postavenia poslanca obecnej menšinovej samosprávy vyplývajú. Zbor obecnej menšinovej samosprávy zasadá podľa potreby, ale najmenej štyrikrát do roka. Takéto zasadnutie je verejné, okrem prípadov, kedy ide o zákonom vymedzené záležitosti, kedy je takého zasadnutie neverejné (§30/E, ods. 3). Zaujímavé je, že zbor prijíma svoje uznesenia verejným hlasovaním. Tajné hlasovanie môže byť iba v prípadoch, kedy môže byť zasadnutie neverejné (§30/E, ods. 3 a 4). Zbor je uznášaniaschopný, ak je na zasadnutí prítomná nadpolovičná väčšina poslancov obecnej

menšinovej samosprávy. Na prijatie uznesenia je potrebná nadpolovičná väčšina prítomných poslancov tejto samosprávy (§30/H). Zbor obecnej menšinovej samosprávy zorganizuje najmenej raz ročne verejné kladenie otázok.

Poslanec obecnej menšinovej samosprávy je členom zboru obecnej menšinovej samosprávy a zastupuje záujmy danej menšiny v menšinových záležitostiach v konkrétnej obci. Poslanca obecnej menšinovej samosprávy je podľa §30/K potrebné uvoľniť z práce na čas, ktorý je nevyhnutný pre účasť v zbere, pričom mu patrí náhrada príjmu, ktorú mu uhrádza zbor obecnej menšinovej samosprávy.

Zbor *obcej menšinovej samosprávy* si môže zakladať výbory, pričom najmenej jedna polovica členov výboru sú aj poslancami obecnej menšinovej samosprávy.

Zbor obecnej menšinovej samosprávy si na ustanovujúcej schôdzi zvolí spomedzi svojich členov *predsedu a aj zástupcu predsedu*. Jeho mandát môže zaniknúť iba zánikom poslanskeho mandátu, alebo zrušením postu predsedu súdom. Zaujímavé je, že poverenie predsedu sa nemôže zrušiť jeho odvolaním (§30/P). Ak ide o prípad, kedy predseda obecnej menšinovej samosprávy sústavne porušuje právne predpisy, môže naňho podať zbor obecnej menšinovej samosprávy žalobu na župnom súde alebo na súde hlavného mesta. Zároveň môže zbor požiadať aj o dočasné zbavenie funkcie predsedu. Tieto ustanovenia sa vzťahujú aj na zástupcu predsedu.

Paragraf 30/Q upravuje odmeňovanie aktérov pôsobiacich v obecnej menšinovej samospráve. Zbor tejto samosprávy môže v rámci svojho rozpočtu určiť honorár predsedovi, zástupcovi predsedu, členovi výboru a jeho predsedovi.

Na *teritoriálnu menšinovú samosprávu* sa podľa zákona č. LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín vzťahujú rovnaké ustanovenia, ktoré platia aj pre obecnú menšinovú samosprávu. Odlišnosti upravujú tri ustanovenia.

Prvé ustanovenie - §30/R, ods. 2 – hovorí, že teritoriálna menšinová samospráva:

- a) vyjadruje sa o návrhoch župných samospráv (samosprávy hlavného mesta) týkajúcich sa postavenia ňou zastupovanej menšiny,
- b) zúčastňuje sa odbornej kontroly štátnych orgánov disponujúcich kompetenciou v oblasti stredného školstva ňou zastupovanej menšiny, spôsobom regulovaným zákonom o školstve,
- c) môže iniciovať prevod okruhu úloh a pôsobností župnej samosprávy, samosprávy hlavného mesta vzťahujúceho sa na internátne, stredoškolské a odborné-školské zabezpečenia národnej a etnickej menšiny,
- d) môže iniciovať prevod okruhu úloh a pôsobností obecnej, v hlavnom meste obvodnej, mestskej miestnej samosprávy vzťahujúceho sa na internátne, stredoškolské a odborné-školské zabezpečenia národnej a etnickej menšiny,
- e) prostredníctvom združenia teritoriálnych menšinových samospráv môže vziať na seba zorganizovanie verejných služieb obvodného rázu, ak je to v súlade s nariadeniami zákona o miestnych samosprávach.

Druhé ustanovenie - §30/S - ustanovuje, že zbor teritoriálnej menšinovej samosprávy môže vytvoriť výbory, pričom má povinnosť založiť finančný výbor (obecná menšinová samospráva takúto povinnosť nemá).

Tretie ustanovenie - §30/T ustanovuje spôsob určovania honorára aktérom teritoriálnej menšinovej samosprávy.

Aj na *celoštátnu menšinovú samosprávu* treba podľa §31 uplatňovať ustanovenia, ktoré sú totožné aj pre obecnú a teritoriálnu menšinovú samosprávu s rozdielmi upravenými v nasledujúcich ustanoveniach. Celoštátna menšinová samospráva vykonáva zastupovanie a ochranu záujmov menšiny, ktorú zastupuje na celoštátnej úrovni a tam, kde chýba teritoriálna menšinová samospráva aj na teritoriálnej úrovni (§36).

Jej poverenie sa začína ustanovujúcou schôdzou, ktorú zvolá predseda celoštátnej volebnej komisie do 30 dní po zvolení poslancov. Celoštátna menšinová samospráva zanikne v prípade, ak si nezvolí nové valné zhromaždenie. Spravovanie jej majetku v takomto prípade preberá orgán zodpovedný za vykonávanie štátnych úloh, ktoré súvisia s národnými a etnickými menšinami.

Podobne ako obecná a teritoriálna menšinová samospráva, aj celoštátna menšinová samospráva má zákonom daný okruh pôsobnosti, ktorý vymedzuje §37, podľa ktorého celoštátna samospráva uznesením rozhoduje o:

- a) svojom názve, sídle, organizácii, o podrobných pravidlách svojej organizácie a prevádzky do 3 mesiacov od svojho vzniku,
- b) svojom rozpočte, záverečnom účte a súpise majetku,
- c) okruhu svojho kmeňového majetku,
- d) svojich symboloch,
- e) štátnych sviatkoch menšiny, ktorú zastupuje,
- f) svojich vyznamenaniach a o podmienkach a pravidlách ich udeľovania,
- g) zásadách a spôsoboch využitia rozhlasového a televízneho kanálu, ktorý má k dispozícii,
- h) zásadách využitia vysielacieho času verejnoprávneho rozhlasu a televízie, ktorý má k dispozícii,
- i) založení, prevádzkovaní a zrušení inštitúcie, a to najmä o založení, prevádzkovaní, resp. iniciovaní prevzatia menšinových školských inštitúcií, vysokoškolských inštitúcií, ďalej výučby v rámci vysokoškolskej inštitúcie,
- j) založení hospodárskej organizácie, iných organizácií,
- k) prevádzkovaní divadla,
- l) zriadení a prevádzkovaní muzeálneho výstavného miesta, verejnej zbierky s celoštátnym tematickým okruhom,
- m) prevádzkovaní menšinovej knižnice,
- n) založení a prevádzkovaní umeleckého, vedeckého strediska a nakladateľstva,
- o) založení a prevádzkovaní služieb právnej pomoci,

- p) vypisovaní konkurzov, o založení štipendia v okruhu jej pôsobnosti,
- q) uzavretí školskej dohody s ministrom školstva v zmysle školského zákona,
- r) uzavretí školskej dohody s miestnou samosprávou v zmysle školského zákona,
- s) uverejnení tlačového oznamu,
- t) zostavení menšinovej zbierky osobných krstných mien,
- u) pohľadávkach predložených v súvislosti s menšinovým osobným krstným menom,
- v) iných úlohách prevedených zákonom do jej okruhu pôsobnosti.

Dôležitosť postavenia celoštátnej menšinovej samosprávy upravuje §38, ods. 2, ktorú ustanovuje, že pri vytvorení právnej normy (s výnimkou nariadenia miestnej samosprávy) súvisiacej so zachovaním a starostlivosťou obcí s menšinovými historickými tradíciami, ich architektonických pamiatok, ako aj pri tvorbe vládnych nariadení o vykonávaní zákona o verejnom školstve – v otázkach týkajúcich sa výchovy a vzdelávania detí patriacich k menšine – je potrebný súhlas celoštátnej samosprávy.

Podľa §39 sa predseda, zástupca predsedu a aj poslanec celoštátnej menšinovej samosprávy môžu zúčastniť zasadnutia obecnej a teritoriálnej menšinovej samosprávy. Orgánmi celoštátnej menšinovej samosprávy sú podľa §39/A predseda, jeden, či viac zástupcov predsedu, výbory a úrad, pričom okruhy úloh a pôsobností celoštátnej samosprávy prislúchajú valnému zhromaždeniu celoštátnej samosprávy.

Z hľadiska postavenia menšinových samospráv je nevyhnutné spomenúť hlavu V zákona o právach národnostných a etnických menšín, ktorá hovorí o miestnom hovorcovi menšín, pričom s odvolávkou na zákon č. LXV z roku 1990 o miestnych samosprávach vymenúva časť jeho práv súvisiacich s miestnou samosprávou.

Hlava VII analyzovaného zákona hovorí o používaní jazyka, čo je veľmi podobné slovenskému zákonu o štátnom jazyku. Paragraf 51, ods. 1 hovorí, že v Maďarskej republike môže svoj materinský jazyk používať ktokoľvek slobodne vždy a všade. Podmienky používania jazykov menšín je štát v prípadoch stanovených osobitným zákonom povinný zabezpečiť.

Paragraf 52 ustanovuje právo poslanca patriaceho k menšine používať svoj materinský jazyk v Zhromaždení, ako aj právo menšinového poslanca používať svoj materinský jazyk v poslaneckom zbore miestnej samosprávy. Ak príspevok odznel v jazyku niektorej menšiny, text, alebo obsahový výťah daného príspevku je potrebné priložiť k zápisnici zasadnutia. Odsek 3 citovaného paragrafu ustanovuje, že ak v danej obci žijú osoby patriace k menšine, môže poslanecký zbor viesť, resp. koncipovať svoje zápisnice a rozhodnutia popri maďarčine aj v jazyku danej menšiny. V prípade sporu ohľadne výkladu je vierohodná maďarská obmena zápisnice.

V §53 je upravená povinnosť obecnej samosprávy podľa odôvodnenej požiadavky obecnej, resp. teritoriálnej menšinovej samosprávy zabezpečiť, aby:

- a) vyhlásenie jej nariadenia a uverejnenie jej vyhlášky bolo uskutočnené popri maďarčine aj v materinskom jazyku menšiny,

- b) tlačivá používané pri administratívnom konaní boli k dispozícii aj v materinskom jazyku menšiny,
- c) nápisy na tabuliach označujúcich názvy obcí a ulíc, názvy verejných úradov a orgánov vykonávajúcich verejné služby boli čitateľné popri formulácii a spôsobe písania v maďarskom jazyku – s rovnakým obsahom a formou – aj v materinskom jazyku menšiny.

Pokiaľ ide o vzťah maďarského štátu a menšinových samospráv z pohľadu finančného zabezpečenia, hlava VIII, §55 ustanovuje, že obecným a teritoriálnym menšinovým samosprávam s výnimkou určitých ustanovení prináležia normatívne štátne príspevky podľa pravidiel, ktoré sú smerodajné pre cirkvi. Tieto príspevky používajú obecné a teritoriálne menšinové samosprávy prostredníctvom miestnej samosprávy. Okrem tohto rozpočtového príspevku štátu tvoria majetok menšinových samospráv podľa §58 aj príspevky miestnej samosprávy, vlastné príjmy, podpory, výnosy vlastného majetku, dary a prevzaté finančné prostriedky. Hospodárenie a majetok menšinových samospráv je v zákone č. LXXVII z roku 1993 upravený relatívne podrobne a konkrétne.

Menšinová samospráva sa podľa hlavy XI, §60/E pre účinnejšie vykonávanie svojich úloh môže slobodne spojiť s inou miestnou samosprávou, prípadne menšinovou samosprávou. Ak sa spojí s menšinovou samosprávou, tieto samosprávy si môžu vytvoriť združený samosprávny zbor (§60/G).

Kontrolu zákonnosti v menšinových samosprávach vykonáva vedúci úradu verejnej správy v hlavnom meste a v župe. Môže kontrolovať iba zákonnosť takého rozhodnutia samosprávy, o ktorom to ustanovuje tento zákon. Samotný spôsob voľby zástupcov do menšinových samospráv upravuje zákon CXIV z roku 2005 o voľbách do menšinovej samosprávy.

3.1. Postavenie príslušníkov slovenskej národnosti v Maďarskej republike

3.1.1 Národnostné zloženie obyvateľov Maďarskej republiky

Súčasná pozícia národnostných a etnických skupín sa odvíjala od 18. storočia. Avšak nie sú dostupné žiadne údaje tejto etnickej a jazykovej distribúcie populácie z konca 18. storočia. Ako prvý štatistik, ktorý skúmal distribúciu populácie s ohľadom na materinský jazyk a národnosť v 30-tych rokoch 19. storočia najmä v Maďarsku bol Elek Fényes (Katus, 1990). Výsledky jeho práce sú uvedené v tabuľke č. 1. Ako z tejto tabuľky vyplýva, pozícia slovenskej menšiny bola k roku 1850 najsilnejšia, v tomto období zastávala až 21,67%.

Tabuľka č. 1: Rozdelenie civilnej populácie podľa národnosti v roku 1850 v Maďarsku.

NÁRODNOSŤ	V MAĎARSKU	
	Absolútna hodnota	Relatívna hodnota
Maďari	4 000 266	50,87
Nemci	756 420	9,62
Slováci	1 704 312	21,67
Rumuni	526 760	6,70
Rusíni	440 600	5,60
Chorváti	71 926	0,91
Srbi	62 880	0,80
Slovíni	44 862	0,57
Arméni	3 144	0,04
Gréci	6 288	0,08
Rómovia	18 864	0,24
Židia	227 940	2,90
Spolu príslušníkov nemaďarskej národnosti	3 863 996	49,13
Spolu	7 864 262	100

Zdroj: Katus, 1990, s. 111.

K dnešnému dňu existuje v Maďarskej republike 13 oficiálnych národnostných menšín, ktoré legislatívne upravuje zákon č. LXXVII z roku 1993 o národnostných a etnických menšinách v hlave XII, §61, pričom väčšina z nich žila na území MR aj v roku 1850

(tab. č. 1):

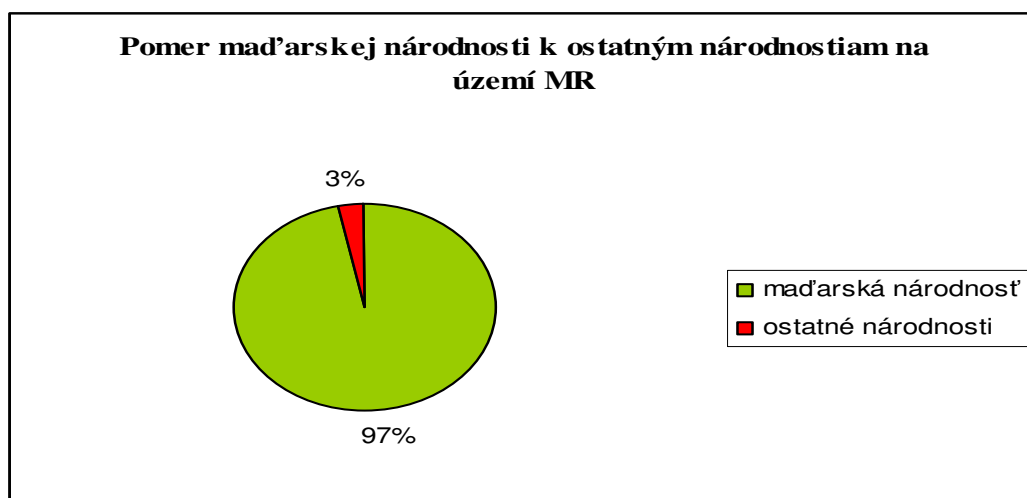
- nemecká národnostná menšina,
- slovenská národnostná menšina,
- rumunská národnostná menšina,
- chorvátska národnostná menšina,
- srbská národnostná menšina,
- slovinská národnostná menšina,
- bulharská národnostná menšina,
- grécka národnostná menšina,
- rómska národnostná menšina,
- ukrajinská národnostná menšina,
- arménska národnostná menšina,
- poľská národnostná menšina,
- rusínska národnostná menšina.

Graf č. 1 znázorňuje celkový počet národností (3%) vyplývajúci zo sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001 na celkovom obyvateľstve MR.

Z tohto počtu slovenská národnosť tvorí 0,17%, čo znázorňuje aj graf č. 2. Slovenská menšina tvorí v Maďarsku podľa sčítania z roku 2001 tretiu najväčšiu národnostnú skupinu (po rómskej a nemeckej národnostnej skupine).

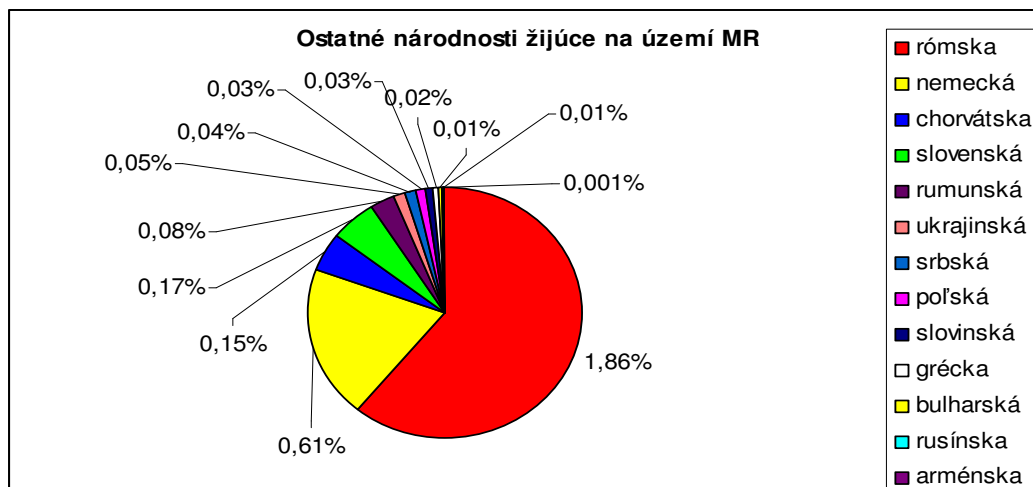
Graf č. 3 znázorňuje komparáciu slovenskej menšiny v MR a maďarskej menšiny v SR k roku 2001. Z grafu vyplýva, že kým na Slovensku v roku 1991 žilo 10,8% Maďarov, v Maďarsku žilo v roku 1850 až 21,7% Slovákov. Situácia sa k roku 2001 rapídne zmenila, nakoľko k tomuto roku žilo na Slovensku 9,7% Maďarov, kým v Maďarsku žije iba 1% Slovákov. Za posledné decénium sa teda v Maďarsku znížil počet obyvateľstva slovenskej národnosti až o 21,5%, kým na Slovensku došlo k poklesu obyvateľstva maďarskej národnosti iba o 1,1%.

Graf č. 1: Pomer maďarskej národnosti k ostatným národnostiam na území MR v roku 2001.

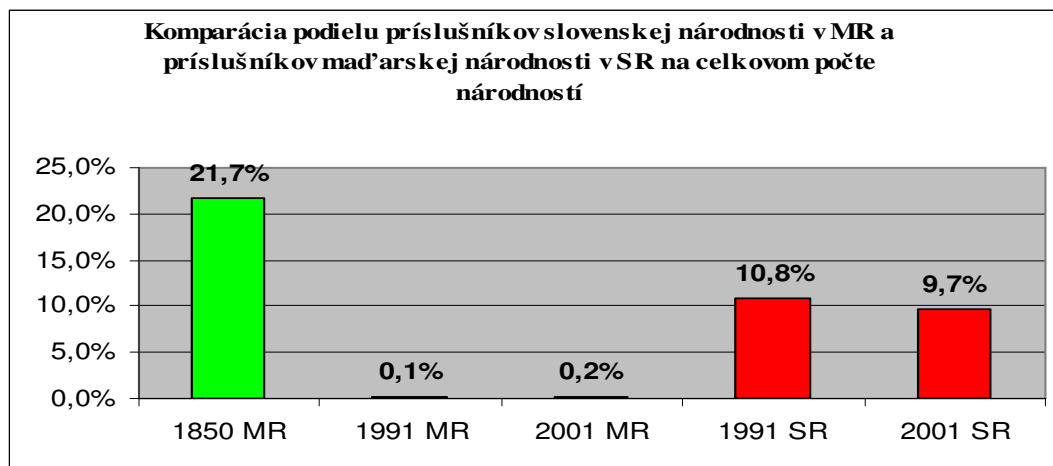
Zdroj: <http://www.ticket.info.hu/index.php?module=staticpage&id=64>, 13.3.2008.

Graf č. 2: Ostatné národnosti žijúce na území MR v roku 2001.

Zdroj: <http://www.ticket.info.hu/index.php?module=staticpage&id=64>, 13.3.2008.

Graf č. 3: Komparácia podielu príslušníkov slovenskej národnosti v MR a príslušníkov maďarskej národnosti v SR na celkovom počte národností k roku 2001.

Zdroj k roku 1991 MR: <http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/171.html>, 15.3.2008.

3.1.2. Podiel obyvateľstva slovenskej národnosti v župách Maďarskej republiky

Obr. č. 1: Územné členenie Maďarskej republiky na župy.

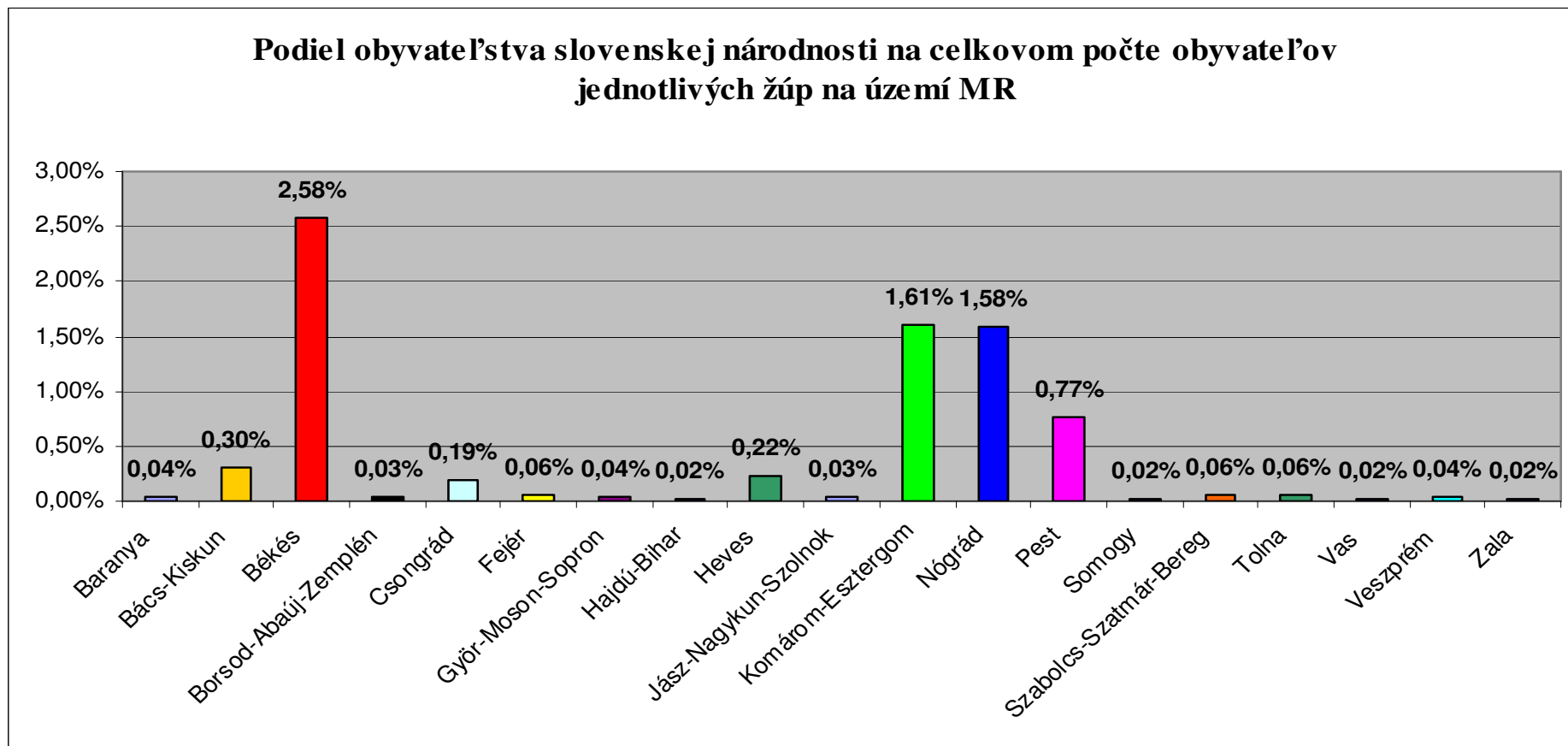

Zdroj: <http://www.diotech.hu/img/magyarország.gif>, 13.3.2008.

Graf č. 4 pri analýze podielu slovenskej národnosti na celkovom počte obyvateľov MR nadväzuje na obr. č. 1. Z tohto grafu vyplýva fakt, že najväčšia koncentrácia obyvateľov slovenskej národnosti je v župe Békés (2,58%). Druhá najväčšia koncentrácia obyvateľov slovenskej národnosti je v župe Komárom-Esztergom, kde má 1,61% podiel na celkovom obyvateľstve danej župy. Tretia najväčšia koncentrácia je viditeľná v župe Nógrád, kde má 1,58%-ný podiel. Relatívne veľká koncentrácia (0,77%-ný podiel) je viditeľná aj v župe Pest. V ostatných župách je koncentrácia obyvateľov slovenskej národnosti nízka, nepresahuje ani 0,5%. V tejto súvislosti je potrebné doplniť, že v hlavnom meste Maďarskej republiky - v Budapešti - je 0,28% Slovákov, čo je viac, ako vo väčšine žúp.

Zaujímavé je, že najväčší podiel Slovákov zo všetkých národností (s výnimkou maďarskej národnosti) je podľa štatistických údajov Maďarska v župe Békés (http://www.nepszamlalas.hu/eng/volumes/21/tables/load1_10.html, 13.3.2008), a to aj napriek tomu, že z obr. č. 2 vyplýva skôr hypotéza o najväčšom podiele Slovákov práve v severných župách Maďarskej republiky (ak to aplikujeme analogicky na situáciu na Slovensku, kde pri hraniciach s Maďarskom je najväčšia koncentrácia obyvateľov maďarskej národnosti).

Graf č. 4: Podiel obyvateľstva slovenskej národnosti na celkovom počte obyvateľov jednotlivých žúp na území MR.

Zdroj: http://www.nepszamlalas.hu/eng/volumes/21/tables/load1_10.html, 13.3.2008

3.1.3 Činnosť slovenských samospráv

Aj slovenská národnosť v Maďarsku využívala možnosti, ktoré jej dáva vyššie analyzovaný zákon.

Celoštátna slovenská samospráva „so sídlom v Budapešti, ktorá po prvýkrát vznikla po voľbách do celoštátnych a regionálnych samospráv v roku 1995 (mala 53 členov), funguje dodnes ako orgán združujúci a spravujúci všetky miestne slovenské samosprávy, pričom zabezpečuje národnostný život Slovákov v Maďarsku prevádzkovaním dôležitých slovenských inštitúcií a organizácií“ (Homišínová, 2007, s. 105). Počet slovenských menšinových samospráv sa v Maďarskej republike v rokoch 1994 až 2006 zvýšil takmer dvojnásobne. V prvom volebnom období fungovalo 52 slovenských menšinových samospráv, v druhom volebnom období už 75 slovenských menšinových samospráv a v treťom ich počet vzrástol až na 114, z toho je 79 obcí, 21 miest, 14 obvodov hlavného mesta (<http://www.e-obce.sk/clanky/280.html>, 13.3.2008). V súčasnosti slovenská samospráva pôsobí aj v týchto župách a v rámci nich aj v obciach a mestách: Bács-Kiskun, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád, Fejér, Heves, Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Tolna a Veszprém, pričom slovenská menšinová samospráva pôsobí aj hlavnom meste – Budapešti a v jeho okresoch (<http://www.slovaci.hu/index.php?id=890&L=4>, 13.3.2008).

4. Postavenie menšín v územnej samospráve v Maďarskej republike v komparácii s postavením menšín v územnej samospráve v Slovenskej republike

Komparácia postavenia menšín v územnej samospráve predstavuje plynulý prechod od analýzy postavenia menšín v územnej samospráve v Maďarskej republike, ktoré je možné porovnávať s postavením menšín v územnej samospráve v Slovenskej republike. Informácie o menšinovej samospráve alebo o účasti menšín na samospráve sú však v oboch štátoch odlišné, preto je možné komparatívne vymedzenie vykonať tromi smermi:

- a) prostredníctvom komparácie ustanovení Ústavy SR a Ústavy MR,
- b) prostredníctvom komparácie slovenského zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a maďarského zákona č. LXV z roku 1990 o miestnej samospráve,
- c) prostredníctvom komparácie trojice slovenských zákonov: zákona č. 191/1994 Z.z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín, zákona č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín a zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení s maďarským zákonom č. LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín.

4.1. Komparácia ustanovení Ústavy SR a Ústavy MR

V prvom rade je možné porovnať ústavy obidvoch štátov. Ústava MR je vo svojej štruktúre zostavená podobne ako Ústava SR, avšak možno v nej nájsť niekoľko odlišností, ako aj ústavne vymedzených inštitúcií, ktoré Ústava SR nepozná.

Takýmto príkladom je ombudsman v Zhromaždení (v parlamente) zodpovedného za práva občana a ombudsman v Zhromaždení zodpovedného za práva národnostných a etnických menšín. Obdobne Ústava SR upravuje pôsobnosť verejného ochrancu práv – ombudsmana. Odlišnosť spočíva nielen v tom, že Ústava MR hovorí výslovne o ombudsmanovi pre národnostné a etnické menšiny, kým Ústava SR upravuje ombudsmana veľmi široko, pričom sa má za to, že ochraňuje aj práva národnostných menšín, ale prejavuje sa aj v šírke ústavnej úpravy. Ústava MR upravuje problematiku ombudsmanov veľmi podrobne, kým Ústava SR pre podrobnejšiu úpravu ombudsmana odkazuje na konkrétny zákon.

Ďalšia odlišnosť v rámci ústav je viditeľná v úprave menšinových práv. Ústava MR upravuje v hlave XII základné práva a povinnosti a v rámci tejto úpravy zakotvila právo menšín podieľať sa na ľudovej moci ako na jednom z predpokladov pre vznik štátu. Na rozdiel od toho, Ústava SR upravuje práva príslušníkov národnostných menšín oveľa širšie. Týmto právam je venovaný štvrtý oddiel druhej hlavy v dvoch článkoch a v niekoľkých odsekoch.

Najväčší rozdiel v ústavnom zakotvení menšín a ich práv vidím v odseku 4, hlavy XII Ústavy MR, kde je ustanovené, že národnostné a etnické menšiny môžu zriadiť miestne samosprávy, ale aj samosprávy na úrovni štátu (celoštátne samosprávy). Maďarská ústava jasne prezentuje myšlienku na vznik menšinovej samosprávy a kladie základy pre jej vznik. Takéto ustanovenie v Ústave SR nie je.

4.2. Komparácia slovenského zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a maďarského zákona č. LXV z roku 1990 o miestnej samospráve

Na tomto mieste je možné porovnať zákon 369/1990 Zb. o obecnom zriadení so zákonom LXV z roku 1990 o miestnej samospráve. Pokiaľ ide o úpravu územnej samosprávy, zákon LXV z roku 1990 je formulovaný oveľa širšie, ako zákon 369/1990 Zb. V tomto zmysle širšia úprava zákona LXV z roku 1990 vychádza z toho, že zákon upravuje všetky úrovne miestnej samosprávy, pričom obecnú samosprávu, mestskú samosprávu a samosprávu hlavného mesta a jeho častí koncentruje a definuje v jednom pojme - ako

oblastnú samosprávu. Druhou úrovňou miestnej samosprávy v MR sú župy, ktoré sa spravujú prostredníctvom župnej samosprávy. V tejto úprave sa zviditeľňuje rozdiel v šírke úpravy, pretože zákon č. 369/1990 Zb. upravuje iba prvú úroveň miestnej samosprávy - obce. Druhú úroveň upravuje osobitný zákon č. 301/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov.

S kritériom šírky súvisí aj ďalší fakt, podľa ktorého je úprava miestnej samosprávy v zákone č. LXV z roku 1990 upravená všeobecnejšie, pričom na druhej strane obsahovo užšie profilovaný zákon č. 369/1990 Zb. ponecháva priestor pre konkrétnejšiu úpravu obecnej samosprávy a tým sa vytvára priestor pre konkrétnejšiu úpravu samosprávnych krajov v samostatnom zákone.

Ďalší rozdiel spočíva v tom, že kým zákon LXV z roku 1990 upravuje výlučne problematiku miestnej samosprávy a menšinovú samosprávu prenecháva úprave iného zákona, v zákone č. 369/1990 Zb. je možné nájsť prvky úpravy postavenia menšín v územnej samospráve, ale iba na území obcí – na miestnej úrovni, nakoľko slovenská legislatíva nemá zákonnú úpravu menšinovej samosprávy. V tomto znení je vhodné prejsť na tretí bod komparácie.

4.3. Komparácia trojice analyzovaných slovenských zákonov s maďarským zákonom č. LXXVII z roku 1993 o právach národnostných a etnických menšín.

Prvý rozdiel v rámci tejto komparácie vyplýva zo samotného názvu, kde na jednej strane stoja tri slovenské zákony, v ktorých je možné nájsť úpravu postavenia národností v územnej samospráve a na druhej strane stojí jeden maďarský zákon, ktorý okrem práv prislúchajúcich národnostným a etnickým menšinám upravuje aj problematiku menšinovej samosprávy. V tomto zmysle by sa mohlo zdať, že zákon LXXVII z roku 1993 nemôže obsahovať takú podrobnú úpravu, akú dokážu ponúknuť tri zákony (ako to bolo napríklad vo vyššie uvedenej komparácii).

Zákon č. 191/1994 Z.z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín je krátky zákon s mohutnou prílohou. Upravuje podmienky označovania obcí v jazyku národnostných menšín, na ktoré sa odvoláva aj zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, pričom tento zákon ustanovenie o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín zo zákona č. 191/1994 Z.z. aj cituje. V prílohe tohto zákona je uvedený zoznam 586 obcí, ktorých názov je uvedený aj v jazyku národnostnej menšiny. Zákon č. LXXVII z roku 1993 v sebe takúto úpravu týkajúcu sa označovania obcí, ulíc alebo verejných priestranstiev obsahuje, ale iba veľmi stručne – v znení toho, že podľa hlavy VII uvedeného zákona je upravená povinnosť obecnej zabezpečiť, aby nápisy na tabuliach označujúcich názvy obcí a ulíc, názvy verejných

úradov a orgánov vykonávajúcich verejné služby boli čitateľné popri formulácii a spôsobe písania v maďarskom jazyku – s rovnakým obsahom a formou – aj v materinskom jazyku menšiny. Iba touto jedinou vetou sa tento zákon dotýka problematiky označovania v jazyku menšín.

Pokiaľ ide o zákon č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín, je zjavné, že tento zákon vychádza z mohutnej preambuly a podobne ako predchádzajúci zákon č. 191/1994 Z.z. upravuje problematiku označovania, ale v tomto prípade nie označovanie obcí, ale označovanie ulíc a iných geografických značení v jazyku menšín. Zákon č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín ďalej upravuje používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku a takúto úpravu v sebe zahŕňa aj zákon č. LXXVII z roku 1993 v hlave VII v podobnom rozsahu ako zákon č. 184/1999 Z.z., pričom maďarský zákon upravuje aj okolnosti, za ktorých je obecná samospráva povinná používať okrem úradného jazyka aj jazyk národnostných menšín.

Záver

V Slovenskej republike sa s menšinovou samosprávou ako takou nestretávame. Postavenie maďarskej menšiny a vôbec všetkých menšín v územnej samospráve v Slovenskej republike bolo možné vykonať na základe analýzy troch zákonov, ktoré sa problematiky postavenia menšín a ich účasti na samospráve dotýkajú bezprostredne. Vnútroštátne zákonodarstvo Maďarskej republiky obsahuje zákon, ktorý je možné považovať za súhrn troch zákonov, analyzovaných pre vymedzenie postavenia menšín v územnej samospráve Slovenskej republiky. Vo všeobecnej rovine sa problematika úpravy postavenia menšín v územnej samospráve líši hlavne v tom, že menšinová samospráva v Slovenskej republike nie je legislatívne upravená na rozdiel od legislatívnej úpravy menšinovej samosprávy v Maďarskej republike.

Literatúra

1. HOMIŠINOVÁ, M. (2007): Jazykovo-komunikačné správanie pracovníkov slovenských menšinových samospráv v Maďarsku. Sociálne a politické analýzy, roč. 1, 2007, č. 1, ss.102 – 135.
2. KATUS, L. (1990): Multinational Hungary in the Light of Statistics. In: Glatz, F. 1990. Ethnicity and Society in Hungary. Etudes historiques Hongroises 1990 publiées à l'occasion du XVIIe Congrès International des Sciences Historiques par le Comité National des Historiens Hongrois. Budapest: Institute of History of the Hungarian Academy of Science. s. 111 – 130.

3. KUSÝ, M. (1998): Čo s našimi Maďarmi? Štúdie a reflexie. Bratislava: Kalligram spol. s.r.o. 230 s.
4. MALLOY, T. H. (2005): National Minority Rights in Europe. New York: Oxford University Press.
5. A magyar köztársaság alkotmánya, 1949. évi XX. törvény [ústavný zákon č. 20/1949 – Ústava Maďarskej republiky].
6. A helyi önkormányzatokról, 1990. évi LXV. törvény [zákon č. 65/1990 o miestnej samospráve].
7. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról, 1990. évi LXIV. Törvény [zákon č. 64/1990 o voľbách poslancov a starostov miestnych samospráv].
8. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól, 1993. évi LXXVII. Törvény [zákon č. 77/1993 o právach národnostných a etnických menšín].
9. Ústava SR č. 460/1992 Zb.
10. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
11. Zákon č. 270/1995 Z.z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
12. Zákon č. 191/1994 Z.z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín.
13. Zákon č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín.
14. Magyarország, <http://www.diatech.hu/img/magyarorszag.gif>, 13.3.2008.
15. Narastajúci počet občanov i samosprávy, <http://www.e-obce.sk/clanky/280.html>, 13.3.2008.
16. Obecné samosprávy, <http://www.slovaci.hu/index.php?id=890&L=4>, 13.3.2008.
17. Population by ethnic groups, http://www.nepszamlalas.hu/eng/volumes/21/tables/load1_10.html, 13.3.2008.
18. Magyarország és XX.században, <http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/171.html>, 15.3.2008.
19. Hungarian Central Statistical Office - 2001 National Census, <http://www.ticket.info.hu/index.php?module=staticpage&id=64>, 10. 6. 2008.

Minorities` Participation in Local Self-government of Hungary Republic

Abstract

Ambition to leak do deeper base of self-government by sight of minorities is the reason of choice of this theme.

The goal of this article is not only to determine a notion of territorially self-government which is necessary for deeper analyze of its implementation, but the reason of this work has flowed the fact the article is about analyze of the participation of minorities on self-government in Hungary with deeper analyze of “minority self-government” and with deeper sight to statistic position of minorities in Slovakia.

Key words: territorially self-government, minority self-government, minority, participation, act about rights of national and ethnic minorities